Στη γέννηση της Υπεραγίας Δέσποινάς μας Θεοτόκου (Μέγας Φώτιος Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως)

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 8 Σεπτεμβρίου, 2022

ΟΜΙΛΙΑ ΕΝΑΤΗ

1. Κάθε εορτή βέβαια και κάθε πανήγυρη κατά την οποία γεμίζει από φαιδρότητα η σύναξη των ευσεβών, από τη μια διαλύει τις μεταξύ τους διαφορές και έριδες, και από την άλλη **συνενώνει εκείνους που έχουν μεταξύ τους διαφορετικές γνώμες και με τη διένεξή τους διέλυσαν το δεσμό της αγάπης**, καταβάλλοντας έμπρακτα παράκληση τη συμφωνία των ύμνων για την επιστροφή της ομοφροσύνης. Δείχνει επίσης αυτούς που συγκεντρώνονται όλοι μαζί πλάσματα και δημιουργήματα του ίδιου Κυρίου και δημιουργού, και υποδηλώνοντας με την ενότητα της πίστεως προς αυτόν την ομοτιμία της πλάσης, καταπραΰνει και ησυχάζει αυτούς που φέρονται μεταξύ τους με εχθρική έπαρση, τους πείθει να δείχνουν μετριοφροσύνη και ανθρωπιά, και τους διδάσκει ν' αποβλέπουν στην ίδια την παλάμη του πλάστη και να σκέπτονται τον κοινό πηλό της πλάσης μας. Γιατί ο θεσμός που πρέπει στους Χριστιανούς γι' αυτό το σκοπό, νομίζω, μας λέγει ότι τελούμε τις πανηγύρεις. Και η μία παρουσιάζει τον Χριστό να γεννιέται, η άλλη μας δίνει μαρτυρία για τη βάπτισή του, άλλη τον παρουσιάζει να μεταμορφώνεται, άλλη να πραγματοποιεί θαύματά του, να θεραπεύει δαιμονισμένους, να δίνει σε τυφλούς τα μάτια τους, να σταματά τις πηγές των αιμάτων, να σφίγγει τις αρθρώσεις των χωλών και παραλυτικών, και ν' ανασταίνει νεκρούς. Τέλος άλλη μας τον παρουσιάζει να κρεμάζεται σε σταυρό, και άλλη πάλι να ανασταίνεται και να εγκαινιάζει με έργα χειροπιαστά τη δική μας ανάσταση.

2. Αλλά ενώ έτσι κάθε ιερή πανήγυρη παρέχει και την απόλαυση των κοινών χαρισμάτων, και ακτινοβολεί και κάποια δική της λάμψη, πολύ περισσότερο από τις άλλες η παρούσα πανήγυρη, που τιμά τη **γέννηση της Παρθένου και μητέρας του Θεού**, παίρνει λαμπρά τα πρωτεία από κάθε άλλη. Γιατί, όπως δεχόμαστε τη ρίζα αιτία των κλαδιών και του κορμού και του καρπού και του άνθους, αν και βέβαια για χάρη του καρπού επιδεικνύεται η φροντίδα και ο κόπος για τα άλλα, και δίχως τη ρίζα δεν βγαίνει κανένα από τα άλλα, έτσι και **χωρίς τη παρθενική πανήγυρη δεν έρχεται καμμιά από όσες αναβλάστησαν από αυτήν**. Η ανάσταση έρχεται, επειδή προηγήθηκε ο θάνατος˙ ο θάνατος πάλι, γιατί προηγήθηκε

η σταύρωση˙ η σταύρωση, γιατί ο Λάζαρος βγήκε σε τέσσερες μέρες από τις πύλες του Άδη. Και οι τυφλοί βλέπουν, και ο παράλυτος τρέχει σηκώνοντας την κλίνη του, και τα λοιπά παράδοξα έργα (γιατί δεν έχομε καιρό να αναφερθούν όλα), τα οποία το Ιουδαϊκό έθνος, ενώ έπρεπε να τα δοξάζει και να τα ανυμνεί, το φλόγισαν σε φθόνο, από τον οποίο διέπραξαν τον ανόσιο φόνο του Σωτήρα προς καταστροφή δική τους. Όλα αυτά βέβαια, γιατί ο Χριστός αφού βαπτίσθηκε και απελευθέρωσε τους ανθρώπους από την πλάνη, με τις πράξεις και το λόγο του δίδαξε τη θεογνωσία. Και η βάπτιση ακολουθεί επειδή προηγήθηκε η γέννηση. Και του Χριστού η γέννηση ακολούθησε, για να μιλήσομε σύντομα και σωστά, επειδή προηγήθηκε η γέννηση της Παρθένου, κατά την οποία ανακαινιζόμαστε και την οποία αξιωθήκαμε να εορτάζομε. Έτσι αποτελώντας η παρθενική πανήγυρη τη ρίζα ή την πηγή ή τα θεμέλια, ή δεν ξέρω τι άλλο καταληλλότερο να πω, και με όλες εκείνες λαμπρύνεται εύλογα, και ακτινοβολεί από πολλά και μεγάλα χαρίσματα, και αναγνωρίζεται ως **ημέρα σωτηρίας**.

3. **Σήμερα η Παρθένος μητέρα γεννιέται** από στείρα μητέρα και ευπρεπίζεται το παλάτι της δεσποτικής επιδημίας. Σήμερα σπάζουν τα δεσμά της στειρότητας και σφραγίζονται τα κλείθρα της Παρθένου. Γιατί εκείνα με τα οποία η άγονη μήτρα και τα νεκρά σπλάχνα για παιδοποιΐα έδωσαν παρ’ ελπίδα ωραίο καρπό, με αυτά μνηστεύεται και το αδιάφθορο της παρθενίας και με ολοφάνερα έργα προαγγέλλεται το θαύμα της κυοφορίας. Γιατί είναι **υπερφυσικό θαύμα** γέννηση χωρίς μεσολάβηση άνδρα και διατήρηση της παρθενίας μετά τη γέννηση. Επίσης νικά τους νόμους της φύσης και η στείρα που συλλαμβάνει μετά τα γηρατειά της και γεννά και με όσα θαυμαστά έργα γίνονται προοιμιάζεται η γέννηση της Παρθένου. Σήμερα η Άννα θερίζει τον καρπό που προήλθε από τον **ονειδισμό της ατεκνίας** και η οικουμένη απολαμβάνει τα καρποφόρα στάχυα της χαράς. Ο Ιωακείμ ονομάζεται πατέρας του παιδιού, και εμείς παίρνουμε ως αρραβώνα την τιμή της υιοθεσίας. Σήμερα η Παρθένος προβάλλει από άγονα σπλάχνα, και η στειρότητα διαδέχεται τις πηγές της αμαρτίας, και το σύνολο της συναγωγής των Ιουδαίων χηρεύει, και τα παιδιά προβάλλουν από τους κόλπους της Εκκλησίας, τα οποία αυξάνουν και πληθαίνουν κατά τρόπο θεϊκό για τον νυμφίο Χριστό. Η Παρθένος προέρχεται από άγονες λαγόνες, που και όταν ακόμα είναι γόνιμες η γέννηση είναι παράδοξη. Ω πόσο μεγάλο θαύμα! **Όταν εξέλιπε ο χρόνος της σποράς, τότε έφθασε ο καιρός της καρποφορίας, όταν σβήσθηκε η φλόγα της επιθυμίας, τότε άναψε η λαμπάδα της τεκνοποιΐας. Η νεότητα δεν έδωσε άνθος, και προβάλλουν βλαστό τα γηρατειά˙ δεν φάνηκε εξόγκωση της κοιλιάς όταν ήταν η φύση στην ακμή της, και προβάλλει αειπάρθενο βρέφος ως γέννημα υπερήλικης μήτρας.**

4. Αλλ’ απορείς, άνθρωπε, αν γέννησε η στείρα, και πολυερευνάς αυτά που έπρεπε να θαυμάζεις, που πρέπει να μας προκαλούν θαυμασμό, παρά να θεωρούμε μηδαμινό αυτό που θαυμάζεται, και λογομαχείς, πώς μπορεί να γεννήσει στείρα; Αν είναι

στείρα δεν γεννά, κι αν γεννά δεν είναι στείρα. Και πώς στήθη που στέγνωσαν γίνονται πάλι πηγή γάλακτος; Αν το γήρας δεν είναι στη φύση του να θησαυρίζει αίμα, πώς αυτό που δεν έλαβαν οι θηλές το λευκαίνουν σε γάλα; Και πώς μήτρα που αδρανοποιήθηκε λειτουργεί και ζωογονεί και συγκροτεί και τρέφει το έμβρυο; Αυτά εσύ μηχανορραφείς κατά του εαυτού σου και της σωτηρίας σου. Και ποιος είσαι; Γιατί δεν θα ήταν δυνατό να είσαι από τους πιστούς και άξιους του θαύματος˙ ούτε βέβαια, ούτε θα παρασυρθεί να απιστήσει ο πιστός με εκείνα που συντελούν στην πίστη, αλλά ο Ιουδαίος. Η Σάρα δηλαδή πώς ή πού σε παρακαλώ εξέπεσε στις ελπίδες της; Άραγε δεν είδε τον Ισαάκ υιό των γηρατειών και της στειρότητάς της; Αν η Άννα σου προκαλεί σύγχυση και ταράζει τους λογισμούς σου, πιο πολύ πρέπει η Σάρα, γιατί για πρώτη φορά συνέβη σ' αυτήν. Αν αυτό σε κάνει να αμφιβάλλεις, δεν αντιλαμβάνεσαι ότι παραγράφεις το άλλο από τη συγγένειά σου και κόβεις τις ρίζες από τις οποίες είναι δυνατό να έχεις κλάδο, και δεν ελέγχεσαι ότι έχεις καταπέσει από τους Ιουδαϊκούς νόμους;

5. Εγώ όμως, αν σου έλεγα ότι η γέννηση έγινε σύμφωνα με τη φυσική τάξη, κι έπειτα σε παρακαλούσα να συμφωνήσεις, καλώς η στείρα, το γήρας, η φύση θα γεννούσε τον κόπο των συλλογισμών. Αν όμως πρεσβεύω ότι η πράξη είναι της θείας χάριτος, γιατί εξαναγκάζεις τη χάρη να δουλεύει στη φύση, της οποίας ήταν πάντοτε από τη φύση της κυρία της; Δέχεσαι ότι ο Αδάμ πλάσθηκε από πηλό και έγινε χωρίς γέννηση˙ δέχεσαι ότι η Εύα προήλθε χωρίς συνάφεια και ότι είναι γέννημα της πλευράς, μη μπορώντας να πεις ότι έγιναν αυτά σύμφωνα με το νόμο της φύσης. Γιατί η με διαδοχή αύξηση και γέννηση των ανθρώπων, διατηρώντας άλλη τάξη της προόδου, δεν επιτρέπει την προβολή εκείνων να τη θεωρούμε έργο της φύσεως, αλλ' ούτε πάλι έγιναν παρά φύση, γιατί είναι αρχή της κατά φύση σύστασης των ανθρώπων˙ είναι άρα έργο θείας βουλής και δύναμης. Τι λοιπόν; Τότε βέβαια παραχωρείς να ισχύει το θείο και στα πιο παράδοξα πράγματα, και δεν οπλίζεις την τάξη της φύσης εναντίον του πλάστη της, ενώ τώρα, σα να έχεις καταδικάσει σε βαθύ γήρας την παντοδύναμη και αθάνατη δύναμη, την παρουσιάζεις ασθενέστερη από αυτά, με τα οποία, όντας γυμνασμένος προηγουμένως, θα είχες μάλλον δίκαιο να φανείς και με τα άλλα ότι έχεις δώσει αδίστακτα πίστη γι' αυτά; Λοιπόν, ούτε Ιουδαίος θα μπορούσε να τα αμφισβητήσει, αν βέβαια είναι Ιουδαίος, αλλά κάποιος από αυτούς που έχουν ελληνική σκέψη και διάθεση.

6. Απιστείς άραγε και εξευτελίζεις το γεγονός ότι προήλθε παιδί από στείρα, εσύ που πλάθεις ότι οι άνθρωποι είναι παιδιά της σήψης, εσύ που κατασκεύασες τα δόντια δράκοντα μήτρες για τους προγόνους σου[1] (που μακάρι, λέγοντας συ αυτά, να τους έδειχνες αυτούς τάφους), εσύ που πρόσταζες να γίνουν άνθρωποι οι πέτρες, και όπως αξίζει σ' εσένα γενεαλογείς την καταγωγή των προπατόρων σου και την αποδίδεις στο αίμα των μυρμηγκιών; Εσύ έχοντας αυτές τις ιδέες, έστω κι αν είναι απέραντη φλυαρία και δεν έχεις απολύτως κανένα συνήγορο, ούτε τη θεία χάρη, ούτε τη νόηση, ούτε τη φύση, ούτε τη αίσθηση, ούτε γνώμη ξένη, ούτε δική σου, ούτε τίποτε άλλο,

εκτός από τη δική σου αδιαντροπιά ή αναισθησία, όμως τις καλλιεργείς αυτές και τις πρεσβεύεις. Ενώ αυτά που βεβαιώνουν ακόμη και γνώμες αντιμαχόμενες, αναγκαζόμενες από την αλήθεια να λένε τα ίδια γι' αυτά, των οποίων πρώτοι μάρτυρες είναι η αυτοψία και η αίσθηση, και για τα οποία πολλά από όσα έγιναν με τον ίδιο τρόπο στο παρελθόν, και χωρίς εκείνα που ειπώθηκαν, παρέχουν την πίστη, αυτά επιχειρείς να τα χλευάσεις και να τα εξευτελίσεις; Και δεν θα έλεγα εγώ βέβαια αυτό μόνο, ότι δηλαδή, τα όσα ατοπότατα εκείνοι έχουν πιστέψει, με αυτά εμείς θα χρειασθεί να επαινέσομε τα δικά μας, ούτε, απέχει πολύ αυτό, ότι το φως αποκτά λάμψη από το σκότος, ή ότι συγκροτείται η αλήθεια από το ψεύδος, ή ότι η πίστη στηρίζεται στην πλάνη, αλλά, όπως καθόλου δεν επιτρέπομε σ' εκείνους, έχοντας πέσει τελείως κάτω και όσο εμείς είμαστε πάνω από τη φύση, να τιμούν και να θαυμάζουν όσα είναι παραφύση και όσα δεν θα μπορούσαν με κανένα τρόπο να συγκροτηθούν, ενώ αυτά που είναι πολύ ανώτερα και από το λόγο και από τη φύση και αυτά που ο ναός και ακόμα και οι τάφοι των μαρτύρων, όταν η ανάγκη το καλεί και η πρόνοια το οικονομεί, τα επιβεβαιώνουν με τα τελούμενα θαύματα, αυτά με το λόγο και την πλάνη να προσπαθείτε να τα παρασαλεύετε.

Πρόσεχε όμως και εκείνο˙ δεν νικά το πάθος τη φύση, ούτε η νόσος, ούτε το γήρας, ούτε η ίδια η νεότητα που δεν έχει φθάσει ακόμα στην ήβη, ή και κάτι άλλο που είναι αδυναμία της τεκνοποιΐας. Και το παράδοξο, αν δεν έκλεβε η συνήθεια την έκπληξη, ότι αυτή με την οποία γίνεται κάποιος πατέρας, αυτή μέχρι τότε δεν τον αφήνει να γίνει πατέρας. Τι λοιπόν; Τα πάθη νικούν την φύση, αν δεν υπάρχει κάποιο άλλο πάθος και περίττωμα αυτής, και η χάρη που την έπλασε δεν βελτιώνει τη φύση; Το γήρας, ψυχραίνει και ξηραίνει τις πηγές της γονιμότητας, και ο πλάστης προκαλώντας τη διέγερση δεν ποτίζει εκείνο που έχει γεράσει; Εκείνα, προς όποια δεν κατέβηκε ακόμα, επειδή δεν έφτασε ο καιρός, αν και είναι χειρότερα από αυτά προς τα οποία έλκεται προς τα κάτω, όμως τα υποφέρει εύκολα, και ο πλάστης δεν επαναφέρει εύκολα, αν θέλει, στα όρια που έθεσε από την αρχή; Δεν πιστεύεις όσα είπαμε; Καλά κάνεις. Γιατί δεν είναι αυτά όμοια, ούτε αυτά είναι, πολύ απέχουν, από τις σεμνές σου μεταπλάσεις, τις οποίες εγώ θα σου απαριθμήσω˙ ή μάλλον σε σένα ανήκει να τα απαριθμήσεις αυτά, για να μπορείς πιο πολύ να επαίρεσαι εις βάρος μας στις ωφελιμότατες για τη ζωή αφηγήσεις σου. Ανάφερε τις ανθρώπινες λεύκες, από τις οποίες αποστάζει το μυθικό ήλεκτρο των ματιών, από το οποίο συ πλουτίζεις την ανοησία σου. Αρίθμησε και τις δάφνες και τους φοίνικες, τα αηδόνια και τα χελιδόνια, τους μελωδικούς κύκνους και τις αλκυόνες και τα φιλάνθρωπα δελφίνια σου. Εξύμνησε τους ερμαφρόδιτους Τειρεσίες σου, για να διαλύσουν την φιλονικία των θεών αντάξια της ασέλγειάς τους, οι οποίοι, επιμετρώντας περισσότερο την ηδονή στη θεά, έλαβαν άσχημο κέρδος για την παρρησία τους.

Θέλεις να σου υπενθυμίσω ακόμα τους ταύρους που διέσχισαν τη θάλασσα, κυβερνημένοι από τον έρωτα δυστυχισμένης κόρης, και τις μακρές απουσίες και τις πολλές περιόδους και τις διαμονές πολύ μακριά από τον Όλυμπο; Αποσιωπώ τα

άλλα˙ γιατί δεν θα έπρεπε, δεν θα έπρεπε με το μύρο της πίστεως να αναμείξω τον βούρκο της πλάνης, ή τις λάμψες της ευσέβειας να τις αμαυρώσω με το βαθύ σκοτάδι της ασέβειας. Γι’ αυτό, αφού αποχαιρετήσομε τα απέραντα μωρολογήματα και τα παραμύθια, κι αφού ελεήσομε αυτούς που έχουν κυριευθεί από σφοδρό πάθος γι’ αυτά εξαιτίας της ανοησίας τους, και μισήσουμε την αλαζονεία, ας συνεχίσομε την αρχική πορεία του λόγου μας.

7. Από παλαιά λοιπόν, αν και η ανθρώπινη φύση ήταν υποδουλωμένη στη δύναμη των προγονικών αμαρτημάτων, η γέννηση της απογόνου παρέχει λαμπρά τα συνθήματα, υποσαλπίζοντας ότι ο καθαιρέτης τους θα την βγάλει από την τυραννίδα και θα την απαλλάξει από την δουλεία. Γι’ αυτό και ο Αδάμ μαζί με την Εύα, αφού καθάρθηκαν από εκείνους του παλαιούς ρύπους της παράβασης και απέρριψαν την κατήφεια και τη σκυθρωπότητα, με ελεύθερη φωνή και βλέμμα χοροστατούν χαρούμενοι στην πανήγυρη της Παρθένου και μάλλον έχουν γίνει οι κορυφαίοι του χορού. Γιατί αυτοί από τους οποίους έγινε η σπορά της αμαρτίας που φύτρωσε σαν παράσιτο στο γένος και το νόθευσε, αυτοί μάλλον είναι δίκαιο τώρα που ξερριζώνεται αυτή να είναι αρχηγοί της χαράς και της χοροστασίας και να πλησιάζουν και να συγκαλούν τους απογόνους εκείνων. Επειδή δηλαδή από τους πρώτους παραβάτες παρέρρευσε το αρρώστημα της παράβασης σε όλους και όλοι έχουν ανάγκη της όμοιας θεραπείας, κι αφού η παγκόσμια σωτηρία θεμελιώνεται σήμερα με τη γέννηση της Παρθένου, έπρεπε να οργανώσομε κοινή και πάνδημη την πανήγυρη, και να ανακρούσομε δημόσιες και υπερκόσμιες τις ευχαριστήριες ωδές˙ γιατί η παγκοσμιότητα της σωτηρίας απαιτεί υπερκόσμια την ευχαριστία.

Ας αναπέμψομε λοιπόν ευχαριστήριες ωδές, επειδή ο Αδάμ αναδημιουργείται και η Εύα ανακαινίζεται μαζί με αυτόν και η κατάρα διαλύεται και η ανθρώπινη φύση μας, αποθέτοντας το νεκρό και δερμάτινο πρόσωπο της αμαρτίας, αναμορφώνεται στην αρχαία τιμή της δεσποτικής εικόνας. Ας αναπέμψομε ευχαριστήριες ωδές και ας συγκροτήσομε πάνδημους χορούς, επειδή προερχόμενη η Παρθένος από άγονα σπλάχνα, αγιάζει την άγονη μήτρα της φύσης, εμβολιάζοντας την ακαρπία της με την πλούσια καρποφορία αρετών. Γιατί για όσα χρειάσθηκαν στον Κύριο όλων και γεωργό τα ρείθρα των αχράντων αιμάτων της για την άρδευση όλης της καταξηραμένης ζύμης, με αυτά αναδέχεται εύλογα και την ευλογία της καρποφορίας. Η κλίμακα που ανεβάζει στους ουρανούς κατασκευάζεται και η γήινη φύση, υπερπηδώντας τα όριά της, εγκαθίσταται στις ουράνιες κατοικίες. Ο δεσποτικός θρόνος ετοιμάζεται επάνω στη γη, τα επίγεια αγιάζονται, τα τάγματα των ουρανών συναναστρέφονται μαζί με μας, και ο πονηρός, που στην αρχή μας απάτησε κι έγινε ο αρχιτέκτονας της εναντίον μας επιβουλής, δέχεται τη συντριβή των δόλων και των τεχνασμάτων του που έχουν αποσαθρωθεί χάνοντας την ισχύ τους.

8, Ποιος μπορεί να διηγηθεί τα θαυμαστά έργα του Θεού; Ποιος λόγος θα εκφράσει τη δύναμη των πέρα από το λόγο πραγμάτων; Και πώς κάθε νους δεν θα παραλύσει

προσπαθώντας να κατανοήσει το μέγεθος των έργων; Κατ' αρχάς έπλασε ο Θεός τον άνθρωπο κινημένος από άφατο πλούτο φιλανθρωπίας, δίνοντας στο πλάσμα τη χάρη να φέρει τη δύναμη και την εικόνα του πλάστη του, από τα οποία το ένα δήλωνε την ευγένεια της σάρκας, ενώ το άλλο του πνεύματος. Ο παράδεισος, πράγμα ευχάριστο κι αγαπητό, φυτευόταν στ' ανατολικά, μοσχοβολώντας από άνθη λιβαδιών και όντας κατάμεστος από ωραίους και ποικίλους καρπούς δένδρων˙ ποτάμια επίσης κυλώντας ενδιάμεσα και ποτίζοντας με καθαρά νερά την έκταση, προσέδιδαν απίθανη ομορφιά στον τόπο. Σ' αυτόν ο πλάστης εγκατοικίζει το φιλοτέχνημα της δεσποτικής παλάμης, κάνοντάς το κύριο όλων και παρουσιάζοντάς το να περιρρέεται από άφθονα αγαθά[2]. Έπειτα του έδωσε σύζυγο αφού την απέσπασε από την πλευρά του με γέννα ανέκφραστη, ώστε, αυτόν από τον οποίο είχε ληφθεί, αυτόν να αναγνωρίζει, τον δανειστή της, ως κεφαλή και να είναι προσηλωμένη, έχοντας στη σκέψη της την υποχρέωσή της και με το σύνδεσμο της φύσης να δημιουργηθεί σ' αυτούς ο σύνδεσμος της ομόνοιας.[3]

Αλλ' αφού χάρισε την απόλαυση και την κυριαρχία σε όλα τα αγαθά του παραδείσου, επειδή έπρεπε αυτός στον οποίο είχε καταπιστευθεί το μέγεθος μιας τέτοιας και τόσο μεγάλης εξουσίας να παιδαγωγηθεί και να ασκηθεί και με κάποια εντολή, του δίνει ένα νόμο, σύμφωνα με τον οποίο ούτε δύσκολο ήταν να ζήσει, ούτε ευκολώτατο να τον φυλάξει στο σύνολό του, και με βάση αυτόν θα κέρδιζε την αμοιβή ή την καταδίκη του. Χωρίζοντας δηλαδή με το λόγο του κάποιο φυτό από τα άλλα από όσα ανθούσαν ωραιότητα, του δίνει την εντολή που απαγόρευε να φάει από αυτό μόνο. Θηρίο όμως πονηρό και αρχή του κακού, το οποίο η πράξη ονόμασε διάβολο, βάζοντας στο μάτι τον άνθρωπο αμέσως από τη δημιουργία του, χρησιμοποιώντας σαν όργανό του άλλο θηρίο από τα ερπετά και απευθύνοντας στη γυναίκα λόγο απατηλό και θελκτικό και ρίχνοντας στο νομοθέτη πολλή βλασφημία, πείθει τη γυναίκα και μέσω αυτής το σύζυγό της, ν' αδιαφορήσουν για την εντολή και να φάνε από αυτό που είχε θεσπισθεί να μη φάνε. Κι αυτοί την ίδια στιγμή και την προσταγή παρέβαιναν και έχαναν όλα τα χαρίσματα,[4] πράγμα που ήταν ο σκοπός του επίβουλου. Γιατί γι' αυτό το σκοπό είχε γίνει όλη αυτή η μηχανορραφία. Κι από τότε, μεταφερόμενο το παράπτωμα από τους προγόνους στους απογόνους, είχε ο επιβουλευτής μας υποδουλωμένο στην εξουσία του όλο το γένος μας.

9. Τι έκανε λοιπόν ο πλάστης και κηδεμόνας μας; Άφησε άραγε μέχρι το τέλος το πλάσμα του να ταλαιπωρείται, να μένει καταβυθισμένο σε τόσο μεγάλη πλάνη και κάθε μέρα να γίνεται δούλος των παθών; Όχι βέβαια. Πώς δηλαδή θα ανεχόταν, αυτό που έπλασε από υπερβολική αγάπη, να το βλέπει μ' ευχαρίστησή του να μένει αιχμάλωτο και να ζει στην πλάνη; Γι' αυτό, αφού συνεδρίασε με τον εαυτό της, αν επιτρέπεται να το πω έτσι, η ενότητα της αγίας Τριάδας (είναι όμως θεμιτό να το πούμε για την ανάπλαση, επειδή και το, «ας δημιουργήσομε άνθρωπο σύμφωνα με την εικόνα μας και όμοιο με μας»[5] έχει λεχθεί για την αρχική πλάση) με την ενιαία θέλησή της διευθέτησε την ανάπλαση του πλάσματός του που είχε συντριβεί. Κι αυτή

(γιατί είχαν εξαγριωθεί και ρημαχτεί φοβερά οι άνθρωποι και δεν επέστρεφαν ούτε με απειλές ούτε με ποινές ούτε με νόμους ούτε με προφήτες), ζητούσε άνθρωπο που έλαχε την ίδια μ' εμάς φύση, στον οποίο θα ήταν δυνατό να δει απαράβατη την τήρηση της νομοθεσίας, ώστε και για να μπορούν οι άνθρωποι, με όσα έβλεπαν τους συνανθρώπους τους να πράττουν, να τους μιμούνται, και αυτό με το οποίο έλαβε τη δύναμή του εναντίον μας αυτός ο μηχανορράφος, με το ίδιο να καθαιρεθεί από την κυριότητα με νόμιμη νίκη και αγώνισμα.

Έπρεπε λοιπόν κάποιος από τα πρόσωπα της Τριάδας νά 'ρθει στους ανθρώπους, ώστε, **όποιας φύσης ήταν το δημιούργημα, αυτής να φανεί ότι είναι και το αναδημιούργημα**˙ και έπρεπε οπωσδήποτε εκείνος να γίνει κάτω Υιός και να μην ατιμάσει το άνω αξίωμά του, που από τους αιώνες το είχε και δοξαζόταν μ' αυτό. Αλλά να βρεθεί ανάμεσα στους υιούς των ανθρώπων δεν ήταν δυνατό χωρίς τη σάρκωση. Γιατί η σάρκωση είναι η οδός για τη γέννηση, και γέννηση είναι η κατάληξη της κυοφορίας. Κι αυτή, περιγράφοντας μητέρα, ζητούσε εύλογα να γίνει από πριν η ετοιμασία της. Έπρεπε άρα να ετοιμασθεί κάτω μητέρα του πλάστη για την ανάπλαση εκείνου που είχε συντριβεί, κι αυτή να είναι παρθένος, ώστε, όπως από παρθένα γη πλάσθηκε ο πρώτος άνθρωπος, έτσι κι από παρθενική μήτρα να πραγματοποιηθεί η ανάπλαση, και καμμιά παρέμβαση ηδονής ούτε νόμιμη, ούτε και να επινοηθεί στη γέννηση του δημιουργού˙ γιατί ήταν αιχμάλωτος της ηδονής αυτός που ο Δεσπότης θέλησε να ελευθερώσει και καταδέχθηκε να γεννηθεί.

10. Αλλά **ποια ήταν άξια να χρηματίσει διάκονος του μυστηρίου; Ποια ήταν άξια να γίνει μητέρα του Θεού και να δανείσει σάρκα σ' εκείνον που πλουτίζει τα σύμπαντα;** Ποια λοιπόν ήταν άξια; Ή είναι φανερό ότι είναι αυτή που σήμερα βλάστησε με τρόπο παράδοξο από την άκαρπη ρίζα, τον Ιωακείμ και την Άννα, της οποίας εμείς εορτάζομε λαμπρά τη γέννησή της και της οποίας η γέννηση κάνει την αρχή του θαύματος του μέγιστου μυστηρίου, εννοώ της ένσαρκης γέννησης του Σωτήρα και για την οποία συγκροτήθηκε αυτή η θεία και πάνδημη σύναξη; Γιατί έπρεπε, έπρεπε αυτή που από τα σπάργανα διατήρησε αγνό τη σώμα της, αγνή την ψυχή και αγνούς τους λογισμούς με ανώτερο λόγο, να προοριστεί αυτή μητέρα του πλάστη. Έπρεπε αυτή που από βρέφος προσφέρθηκε στο ναό και εισήλθε στους άβατους χώρους, να φανεί έμψυχος ναός εκείνου που της έδωσε την ψυχή. Έπρεπε αυτή που γεννήθηκε από άγονες λαγόνες με λόγο παράδοξο και εξάλειψε το όνειδος των γονέων της, να ανακαλέσει και το σφάλμα των προπατόρων. Γιατί είχε τον προορισμό η απόγονος να αποκαταστήσει την ήττα την προγονική γεννώντας με γέννα χωρίς άνδρα τον Σωτήρα του γένους και δίνοντας σώμα σ' αυτόν. Έπρεπε αυτή που με το κάλλος της ψυχής της έδωσε ωραία στον εαυτό της μορφή, να εμφανισθεί ξεχωριστή νύμφη που να ταιριάζει στον ουράνιο νυμφίο. Έπρεπε αυτή που με τις σαν άστρα εκδηλώσεις των αρετών της κατέστησε το εαυτό της ουρανό, ανατέλλοντας τον ήλιο της δικαιοσύνης να γίνει γνωστός σε όλους τους πιστούς. Έπρεπε αυτή που μία φορά έβαψε τον εαυτό της με το πορφυρό χρώμα των

παρθενικών αιμάτων της, να γίνει αλουργίδα (βασιλικό ένδυμα) του Βασιλιά των πάντων.

Πω πω θαύμα! **Αυτόν που η φύση όλη δεν χωρεί, τον κυοφορεί άνετα η παρθενική μήτρα. Αυτόν που δεν τολμούν ν' ατενίσουν τα Χερουβίμ, η Παρθένος τον κρατεί στην αγκαλιά της με τα πήλινα χέρια της.** Το όρος το άγιο προέρχεται από την έρημη και άγονη μήτρα, από το οποίο, αφού αποκόπηκε χωρίς σύμπραξη χεριών[6] λίθος πολύτιμος ακρογωνιαίος[7] ο Χριστός ο Θεός μας, συνέτριψε τους ναούς των δαιμόνων και τα βασίλεια του Άδη μαζί με την ίδια την τυραννική εξουσία. Ο έμψυχος και ουράνιος κλίβανος κατασκευάζεται στη γη, μέσα στον οποίο ο πλάστης, αφού έψησε της δικής μου ζύμης την απαρχή και κατέκαψε μαζί και την επισπορά των ζιζανίων, καθαρή όλη την ζύμη την κάνει άρτο για τον εαυτό του. Αλλά τι θα μπορούσε να πει κανείς και τι δεν θα πάθει διαπλέοντας το πέλαγος των χαρισμάτων και κατορθωμάτων της Παρθένου; Δειλιάζει και χαίρεται και ηρεμεί κι αναπηδά από χαρά. Και πάλι σωπαίνει και βρίσκει τη μιλιά του, συστέλλεται και πλατύνεται, συρόμενος ταυτόχρονα από τη μια από το φόβο, και από την άλλη από τον πόθο.

11. Εγώ όμως παραδίδοντας τον εαυτό μου στον πόθο μάλλον παρά στον φόβο, με ευχαρίστηση, γνωρίζετε καλά, ήρθα και πολλά λέγοντάς σας, αν και είναι άχρηστα, με τον σαν ποτάμι λόγο μου, καθώς τα παρθενικά αίματα με κάνουν να λιμνάζω (να ακινητοποιούμαι) και να πλημμυρώ, και μάλιστα βλέποντας και εσάς να ανοίγετε πρόθυμα τις ακοές σας και όλος σας το νου να τον έχετε στρέψει στον ύμνο της Αειπαρθένου, και συνάμα να εξαγνίζεσθε, αν εγώ έχω μυηθεί κάπως στα παρθενικά όρια. Αλλ' όμως η συγκυρία σε άλλα μας παρακινεί σε άλλου είδους τιμή της Παρθένου, εννοώ να αρχίσουμε τη μυστική και αναίμακτη θυσία (γιατί τιμή της μητέρας είναι η ανάμνηση των εκούσιων παθημάτων του Υιού), προς την οποία έλκομαι στη συνέχεια και την οποία είναι πολύ επίκαιρο να τελέσω ως ιερουργός.

12. Αλλά εσύ, Παρθένε και μητέρα του Λόγου, ο δικός μου εξιλασμός και η καταφυγή, που με παράδοξο τρόπο καλλιεργήθηκες από τη στείρα και που καρποφόρησες για μας ακόμα πιο παράδοξα το στάχυ της ζωής, πρεσβεύοντας και μεσιτεύοντας προς τον Υιόν σου και Θεό μας για μας που είμαστε υμνητές σου να καθαρισθούμε από κάθε ρύπο και κάθε μόλυσμα, ανάδειξέ μας άξιους για τον ουράνιο νυμφώνα προς αιώνια ανάπαυση και καταφωτιζόμενους από το τριπλό φως της υπερούσιας Τριάδας και εντρυφώντας μέσα στα υπερφυσικά και άρρητα θεάματα αυτής με τη χάρη του Ιησού Χριστού του Κυρίου μας, στον οποίο ανήκει η δόξα και το κράτος στους αιώνες των αιώνων. Αμήν.

ΥΠΟΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Αναφέρεται στους άρχοντες της Θήβας που βγήκαν κατά τον μύθο από τα δόντια του σκοτωμένου από τον Κάδμο δράκοντα.
2. Γεν. 2, 7-15.
3. Γεν. 2, 21-24.
4. Γέν. 3, 1-19.
5. Γέν. 1, 26.
6. Δαν. 2, 45,
7. Ησ. 28, 16.

(Πηγή: orp.gr*, Η/Υ επιμέλεια Σοφίας Μερκούρη)*